

Verkiezingsprogramma 2018-2022

Uden is een mooie gemeente om te wonen en te recreëren.

Het ligt aan het schitterende natuurgebied De Maashorst en met de fiets of lopend zit je zo 'in het groen'.

Het aanbod van winkels is goed. Er zijn ruim voldoende uitgaansgelegenheden en het onderwijs is tot en met het middelbaar onderwijs prima geregeld.

In Uden is de bedrijvigheid voldoende ontwikkeld en de verschillende initiatieven van de burgers krijgen veelal de ondersteuning van de inwoners.

De mensen van GroenLinks in Uden herkennen zich in dit verhaal, maar zien ook dat Uden niet meer haar 'oude' geestdrift in zich draagt. De voortrekkersrol in de regio heeft plaatsgemaakt voor een achterhoedegevecht. En terwijl we ons nog wanen in dat verleden, lopen we de toekomst mis.

GroenLinks vindt de huidige politiek richtingloos en we missen een visie op de rol van Uden in de toekomst.

Wat wil GroenLinks met Uden?

GroenLinks vecht voor een Udense gemeente die nu echt zaak maakt van duurzaamheid en vergroening. Een solidaire gemeenschap waar iedereen telt. Ongeacht afkomst, religie, sekse, sociale status.

Geen grote-stads-statusprojecten maar met beide benen op de grond staan en erkennen dat het allemaal best een tandje minder kan. Niet steeds meer en meer en meer, maar investeren in een circulaire economie, waarin hergebruik van (dure grondstoffen en goederen) regel is en geen uitzondering. Waar gestreefd wordt naar een milieubewuste en milieuneutrale manier van produceren en bouwen en verbouwen.

Als politieke beweging willen we er zijn voor de burgers, pakken we de leegstand van gebouwen aan en geven we kansen aan creatieve en industriële vernieuwing. Natuurlijk staat bij elk standpunt de duurzaamheid voorop!

Daarom doet GroenLinks mee aan de komende gemeenteraadsverkiezingen, omdat er iets te kiezen is!

Uden is een mooie plek om te wonen en te recreëren, maar we hebben een toekomst te winnen. Voor onszelf, voor onze kinderen en onze kindskinderen.

Geef jezelf een stem in ...

- **duurzaamheid**
- **schone economie**
- **eerlijk delen**
- **menselijke zorg**
- **één samenleving**

... en stem voor verandering, stem GroenLinks!

Duurzame samenleving

GroenLinks wil zich in de gemeenteraad sterk maken voor de volgende punten:

- **Een Convenant Duurzame Samenleving**
- **Nationaal park De Maashorst**
- **Samen met de boeren komen tot een duurzame landbouw en veeteelt**
- **Verduurzaming van huurwoningen en woningbouw**
- **Innovatieve aanpassingen N264**
- **Voorkeursbeleid schone en duurzame bedrijven**
- **Goed duurzaam gedrag belonen**
- **Bevorderen circulaire economie**
- **Uden Centrum autovrij**

Convenant Duurzame Samenleving

GROENLINKS GAAT VOOR EEN SCHONE SAMENLEVING EN EEN SCHONE ECONOMIE.

GroenLinks in Uden wil dat de gemeente groene ambities in de komende vier jaar de voorrang geeft. Het is mooi dat Uden in 2008 uitgeroepen is als 'Groenste gemeente van Europa', maar dat betekent ook dat Uden een grote verantwoording draagt om die titel ook in de toekomst inhoud te geven.

Uden is een mooie gemeente, met veel omringend groen (de Maashorst), maar ook de verschillende groene burgerinitiatieven als Bitswijktuin en D'n Hof van de Toekomst met daarnaast de gemeentelijke zorg voor stadsgroen. Tegelijkertijd wordt het groene Uden bedreigt door oprukkende commercie, een toenemende verkeersdruk door privé - en commercieel vervoer, oude economische werkpatronen en weinig tot geen belangrijke focus op nieuwe, duurzame initiatieven.

GroenLinks wil dat Uden zich, in samenwerking met de regio, sterk maakt voor een schone samenleving en economie. Draag als gemeente uit dat de groene samenleving én duurzame economie grote toekomst hebben, meer werk opleveren en bijdragen tot een ontspannen toekomst waar de Udenaar echt trots kan zijn om op dit plekje aarde te wonen.

GroenLinks gaat het initiatief nemen tot een allesomvattend DUURZAAM UDEN, een overeenkomst waar gemeente, bewoners, publieke instellingen, ondernemingen, agrariërs en milieugroepen gezamenlijk komen tot een schone samenleving en economie.

In het duurzame convenant komen de doelstellingen te staan die het doel van een DUURZAAM UDEN een vaste vorm geven. In samenwerking met de bewoners en diverse partners moet er een jaarlijks doelstellingen-en-verantwoordings-rapport verschijnen.

GroenLinks gaat voor een wijkgerichte aanpak. Het is duurzamer en gemakkelijker grotere huizenblokken of wijken gezamenlijk te voorzien van duurzame energie. Een gezamenlijke warmtepomp, afname van energie van een zonnedak geplaatst op de daken van grote industriële gebouwen en

andere vormen van energie.

GroenLinks Uden ondersteunt ook bewonersinitiatieven die de eigen leefomgeving verduurzamen en vergroenen. Buurtinitiatieven op het gebied van groen (buurttuinen, buurtontmoetingsplekken) en duurzaamheid worden door de gemeente gefaciliteerd. Dit hoeft niet altijd met behulp van subsidies, maar kan ook door het beschikbaar stellen van materialen, gebruik van ruimten, het leveren van informatie en ondersteuning, voorlichting en meedenken als het gaat om (her)inrichting van de buurt.

In samenwerking met bewoners, industrie en woningcorporatie AREA en particuliere verhuurders worden bij renovatie van huurwoningen voorrang gegeven aan duurzaamheidsmaatregelen. GroenLinks wil in 2025 dat 100% van de huurwoningen (waar mogelijk) voorzien zijn van zonnepanelen, of andere vormen van zonnecelgevoelig materiaal en dat alle huurwoningen

geïsoleerd zijn.

Bij woningrenovaties en nieuwe woningen zorgt AREA meteen voor het invoeren van duurzame maatregelen. Nieuwe woningen krijgen standaard geen gasaansluiting en worden goed geïsoleerd. Woningen die gerenoveerd worden, worden van het gas afgehaald

Voorlichting en informatie over, ondersteuning en begeleiding van energie- neutrale aanpak woningbouw en renovatie moet voorrang krijgen. Investeren in duurzaamheid leidt tot meer banen en zorgt voor minder afhankelijkheid van milieuvervuilende producten/fossiele brandstoffen.

GroenLinks wil een **Klimaatloket** waar bewoners terecht kunnen voor informatie en groene subsidiemogelijkheden. Huiseigenaren, bedrijven en instellingen worden gestimuleerd door het geven van actieve voorlichting om vooral groen en duurzaam actief te zijn. Bewonersinitiatieven, duurzaam producerende bedrijven, winkels die zaak maken van groen en duurzaam investeren en ontwikkelen, worden actief ondersteund door de gemeentelijke overheid.

Afval beschouwen we als herbruikbare grondstof en daarom zijn we daar zuinig op. We draaien de boel om bij het aanbieden van afval: het aanbieden van bruikbaar afval als papier, plastic, GFT en blik wordt zo eenvoudig mogelijk, terwijl we restafval zoveel mogelijk ontmoedigen.

Bij nieuwbouw moet vooral gekeken worden naar nieuwe initiatieven uit de duurzame industrie. Gelukkig zijn er veel mogelijkheden om huizen op een gasloze manier van energie te voorzien. De lucht/water warmtepomp, bodem/ waterwarmtepomp, zonneboiler, inductie of keramische kookplaat etc. Dit zijn een paar van de energievormen die milieuvriendelijker zijn en er voor zorgen dat gas niet meer nodig is.

- De gemeente geeft het goede voorbeeld en koopt vooral in bij bedrijven die duurzaam produceren en dit ook uitdragen;
- De gemeente kiest voor een eigen duurzame werkmethode;
- De gemeente koopt groene energie in;
- Gebruik van papier, vervuilende materialen worden zoveel mogelijk beperkt. Het gemeentehuis stelt elk jaar doelen voor een duurzaamheidsmeter vast. Hierin wordt aangegeven wat het gemeentehuis doet aan duurzaamheid en schoon werken;
- Initiatieven van medewerkers van het gemeentehuis om duurzamer en schoner te werken worden 'beloond';
- Waar mogelijk, versimpelt de gemeente (en provincie) de procedures voor groene projecten.

Duurzame landbouw en natuurbehoud

Uden heeft van oudsher een belangrijke agrarische industrie. Daar mag de gemeente trots op zijn. Tegelijkertijd ontwikkelt de landbouw zich steeds meer als een industrie waar het recht van de sterkste geldt.

GroenLinks wil dat de landbouw voor de regio behouden blijft. GroenLinks is en blijft tegen megastallen. Die vormen het trieste symbool van een failliet landbouwsysteem. De veestapel dient ingekrompen te worden tot er een balans is bereikt met grondgebonden bedrijfsvoering, zodat er geen mestfabrieken nodig zijn.

De intensieve veehouderij, maar ook andere landbouwsectoren zorgen voor een enorme aanslag op het milieu. Dit komt doordat de landbouw meer meststoffen, zoals fosfaat en stikstof, op het land brengt dan de gewassen kunnen opnemen.

Onze gezondheid is hierdoor in gevaar. Mensen worden echt ziek van het grondwater en de vervuilde lucht. GroenLinks wil daarom een fundamentele verandering van onze landbouw.

Wij willen dat landbouwbedrijven kwaliteitsproducten leveren tegen een eerlijk en rechtvaardig inkomen voor boeregezinnen. Dat is goed voor de landbouw.

Kleinschalige landbouw, milieuvriendelijk boeren en duurzame vormen van de landbouw moeten de kracht worden van het toekomstige boerenbedrijf. De gemeente en de boeren moeten samen komen tot een Convenant Duurzame Landbouw. In deze overeenkomst wordt ingezet op nieuwe mogelijkheden op het gebied van duurzaamheid en diervriendelijkheid in landbouw en veeteelt volgen en inzetten.

We willen terug naar meer houtsingels, houtwallen, erfbeplantingen en poelen op de landbouwbedrijven. Die versterken het karakteristieke van het Udense landschap en ze versterken de biodiversiteit. Alle landbouwbedrijven zijn innovatief en werken circulair: mest is een zuiver product en het is van belang voor de bodemvruchtbaarheid. Het kan 1 op 1 worden ingezet voor de bemesting van de gewassen die de bedrijven produceren. Gewassen die worden verwerkt door het eigen bedrijf of voor eigen veevoer.

GroenLinks wil gewasbeschermingsmiddelen die geen gevaar voor het milieu, mens of dier opleveren. Veel bedrijven produceren biologisch en onderscheiden zich door hoogwaardige kennis van het sluiten van kringlopen. Burgers en boeren leven en werken in goede harmonie in een gezond landelijk gebied met schoon water en frisse lucht. GroenLinks wil ook focussen op de mogelijkheden van verticale landbouw.

De Maashorst is een uniek aaneengesloten natuurgebied in oostelijk Brabant, gelegen in de gemeenten Oss, Bernheze, Landerd en Uden. GroenLinks pleit voor zelfontplooiing van dit gebied, met de mogelijkheid uit te groeien tot een nationaal park. Vercommercialisering (industriële uitbreiding, commerciële activiteiten onder het mom van cultuurbehoud en ontwikkeling, etc.) en gemotoriseerde sportactiviteiten zijn uit den boze. De Maashorst moet het 'werkterrein' blijven van de natuurlijke ontwikkelingen. De vier Maashorst-gemeenten moeten gezamenlijk optrekken om de Maashorst te beschermen.

En Verder...

Het auto- en vrachtwagenverkeer in en rondom Uden begint problematische vormen aan te nemen. Waarom blijft het noodzakelijk om op de markt 'blik' te laten parkeren, terwijl ditzelfde terrein steeds meer gebruikt zal worden voor evenementen? Waarom moet de Udenaar zijn auto strak voor een winkel plaatsen om kleine boodschappen te doen? De grote supermarkten in de rand rond Uden, en in het centrum een kleine supermarkt voor de behoefte van de bewoners aldaar. Zo is er geen reden meer met de auto daar te moeten komen. Vrachtwagens rijden de hele dag door het winkelcentrum om goederen uit te laden. Daarom is GroenLinks voor een drastische aanpassing van het centrum, waarbij 'blik' in het centrum zo snel mogelijk tot het verleden moet behoren. Het centrum moet autovrij worden!

De gemeente moet in samenspraak met de mensen die wonen in het centrum komen tot alternatieven voor het parkeren van de auto in het centrum. In en uitladen van goederen in het te bepalen winkelcentrumgedeelte dienen voor 09.00 uur of na 21.00 uur plaats te vinden. Een distributiecentrum aan de rand van Uden met elektrisch vervoer van goederen kan onderzocht worden en deel uitmaken van het nieuwe toekomstvisieplan voor de gemeente Uden.

GroenLinks erkent dat de **N264 (Lippstadtsingel)** voor een ongezond leefklimaat zorgt voor de aldaar wonende bewoners. De vergrote hoeveelheden personen- en vrachtverkeer op de N264, leidt tot verhoogd fijnstof, maar ook tot aanmerkelijk meer geluidshinder. GroenLinks pleit voor heroverweging en het zoeken naar bevredigende alternatieven. Hierbij vindt GroenLinks de bewonersinitiatieven Stichting Leefomgeving N264 – en ideeën interessant genoeg om deze bij de discussie rondom de N264 te betrekken.

De stichting komt met een eigen visiedocument, waarin zij zal uiteenzetten hoe zij een verbeterd traject zien voor de huidige N264 discussie. Dit document heeft o.a. de volgende speerpunten:

- *Innovatie (zoab – fluisterasfalt);*
- *Parabole geluidschermen in plaats van de huidige rechte schermen. Parabole schermen hebben het voordeel dat het geluid niet over het scherm heen schalt en dat er mogelijkheden zijn om via een*

opvangsysteem in de parabole schermen fijnstof op te vangen , deze te filteren en af te laten vloeien in het wegdek (innovatietechniek);

- *Lichtafhankelijk rijden. Door een constante snelheid (60 km/u) aan te houden behoudt men weglicht. Te langzaam of te hard rijden dooft het licht;*
- *Het plaatsen van zonnepanelen op het 'dak' van de parabole geluidswallen, die gebruikt kunnen worden voor elektriciteitsvoorziening omliggende bewoning en voor 'verwarming wegdek bij koude winters (sic)*
- *Afname fijnstof, geluidhinder door innovatie autopark (elektrisch rijden) in de nabije toekomst.*

GroenLinks wil het **fietsverkeer** in en rondom Uden vergroten door zoveel mogelijk aaneengesloten fietspaden in Uden, het buitengebied en in de regio vast te leggen. Het centrum van Uden moet fietsvriendelijk worden, waarbij de markt en omgeving gevrijwaard dient te worden van auto- en vrachtverkeer. GroenLinks onderschrijft de mobiliteitsvisie zoals vastgelegd in het gemeentelijke verkeer en vervoerplan. "Mede met het oog op duurzaamheid is fietsen een zeer belangrijk thema voor de gemeente Uden. Het aantrekkelijker maken en stimuleren van het fietsgebruik draagt bij aan een vermindering van het autogebruik, dat ten goede komt aan de leefbaarheid van de gemeente. Een belangrijk element om het fietsgebruik te bevorderen zijn hoge kwaliteit fietsroutes. Routes moeten herkenbaar, comfortabel, veilig, goed bewegwijzerd zijn en de gebruikers op een logische wijze dirigeren naar hun bestemming." GroenLinks steunt het burgerinitiatief Fiets Forum Uden om een echte fietsstad te worden.

Fietsovergangen voor met name schoolgaande jeugd moeten aan alle veiligheidsnormen voldoen.

Fietsroutes moeten aangepast worden voor elektrische fietsen.

Bekeken moet worden of het mogelijk is om via de wijken een systeem kan worden ontwikkeld van 'klein – openbaar vervoer' (natuurlijk elektrisch gereden klein dorpsvervoer), dat goed aansluit op een HOV of lightrail op en langs de snelwegen richting Nijmegen, Eindhoven en 's Hertogen Bosch. GroenLinks pleit voor een vijf minuten rooster van het openbaar vervoer in de regio Maashorst en Meijerijstad tijdens spitsuren. En een betere verbinding met Volkel en Odilliapeel.

GroenLinks maakt zich sterk voor **schoon en gezond water**.

Water is van levensbelang voor ons dagelijks bestaan. Water moeten we koesteren. Het watergebruik moet noodzakelijk zijn en watermisbruik tegengegaan. Water is noodzakelijk voor gezonde voeding, een groene en duurzame leefomgeving, een gevarieerde natuur, aantrekkelijke straten, buurten en wijken.

Stimuleer bewoners om hun tuinen minder te betegelen om wateroverlast te voorkomen. Maak bij het onderhoud van het openbaar groen en wegen geen

gebruik van bestrijdingsmiddelen. Door afspoeling komen restanten in het oppervlaktewater (en het daaruit bereide drinkwater) terecht.

GroenLinks wil de filosofie van de circulaire economie ('kringlooeconomie') verder ontwikkelen in het beleid van de gemeente. Hergebruik van goederen is goed voor een duurzame samenleving. Afvalverwerking moet zoveel mogelijk gescheiden worden aangeboden. GroenLinks pleit voor een verdere ontwikkeling van kringloopwinkels (bijvoorbeeld door eigen niche nieuwe kringloopwinkels).

GroenLinks neemt de enorme innovatieve mogelijkheden van het boek 'Duurzaam Denken Doen' bij de hand en wil deze zo snel mogelijk toevoegen aan het groene beleid. Waar mogelijkheden zich aandienen via industrie of wetenschap is de gemeente Uden bereid om als 'proefkonijn' dienst te doen. Uden kan daardoor een gezichtsbepalende rol spelen als het gaat om een groene en duurzame samenleving.

GroenLinks zet groene politiek in haar agenda en gaat voorop in de verdere uitbouw van een duurzame samenleving. Dat doet ze samen met de bewoners, instellingen en de ondernemingen, maar ook met regionale partners.

Uden is een mooie plek om te wonen en te recreëren. Dat willen we zeker voor de toekomst in stand houden. Daar hebben we als plaatselijke overheid, de bewoners, de bedrijven en de instellingen zeer hard bij nodig. Om de groene ambities te bereiken moeten we gezamenlijk de schouders eronder zetten. Een Groen Uden is een sterk en duurzaam Uden.

**Ook met de groene politiek gaat
GroenLinks Uden veranderen!**

Modern Solidair Uden

GroenLinks wil zich in de gemeenteraad sterk maken voor de volgende punten:

- **Actief begeleiden van mensen met een kleine beurs**
- **Minima ondersteunende maatregelen direct toepassen**
- **Innovatief, sociaal beleid met kansen voor iedere burger**
- **Meer mogelijkheden bieden aan langdurige baanlozen voor eigen initiatieven**
- **Jeugd en jongeren niet de dupe laten zijn van sociale situatie ouders**
- **Tegengaan sociaal isolement**
- **Uden gastvrij voor mensen die voor oorlog en geweld vluchten**
- **Discriminatie, seksisme, racisme en andere actief tegengaan**

Uden is een gemeente die oog heeft voor elke burger. Mensen hebben de mogelijkheid om aan allerlei activiteiten deel te nemen. Sport en spel en recreatie zijn volop in de gemeente beschikbaar. Toch zijn er groepen mensen die niet in staat zijn om optimaal gebruik te maken van wat Uden te bieden heeft. Mensen met een kleine beurs, mensen die beperkt zijn in handelen en denken, nieuwkomers die gevlucht zijn voor geweld en oorlog, maar ook mensen die in een sociaal isolement terecht komen door o.a. een taalachterstand, zullen meer een helpende hand moeten voelen. Geborgenheid is een waarde die je pas onderkent als je deze mist. Voor GroenLinks staat voorop dat iedereen moet mee kunnen doen aan de Udense samenleving en dat drempels op grond van geaardheid, religie, ras en cultuur of beperking, worden beslecht.

GroenLinks kiest voor moderne solidariteit.

Op de arbeidsmarkt zijn de tegenstellingen toegenomen. Velen maken zich zorgen over de toekomst van hun kinderen. We staan op een kruispunt. Gaan we verder op de weg van doorgeslagen individualisering of verleggen we de koers? De samenleving wil het anders. GroenLinks is het zat.

GroenLinks wil **nieuwe solidariteit** organiseren. We moeten weer voor elkaar gaan zorgen, opdat iedereen vertrouwen kan hebben in de toekomst. Mensen die het nodig hebben, zoals gehandicapten en ouderen, hebben recht op fatsoenlijke zorg. Als je je baan kwijtraakt, als je als zzp'er arbeidsongeschikt raakt, als je met pensioen gaat, dan moet je verzekerd zijn van inkomen en zorg. Je moet de kans krijgen om weer aan de slag te gaan. Dat laten we niet aan de markt over. Dat is een kerntaak van de overheid en een verantwoordelijkheid van ons allemaal.

We werken samen aan zekerheid Iedereen wil zekerheid, eerlijk loon en delen in de welvaart. Iedereen wil zinvol werk doen, werk waar je trots op bent en dat door de samenleving gewaardeerd wordt. Werk verbreedt je blik en emancipeert. Daarom investeert GroenLinks in economische vernieuwing en werkgelegenheid. We willen dat de gemeente zorg draagt voor innovatieve ideeën om banen en werk te creëren voor mensen met weinig kansen en breiden scholingsmogelijkheden uit.

Maar we leven niet alleen om te werken "Wat doe je?" Het is de eerste vraag die je krijgt. We vragen elkaar niet "wie ben je?" Dit geeft aan hoe belangrijk betaald werk is in onze samenleving. Werk is belangrijk, maar het leven is meer. Het leven is ook familie, vrienden, zelfontplooiing en zelf vormgeven aan de samenleving. Heel veel mensen geven mantelzorg en doen vrijwilligerswerk. Dat is de samenleving. GroenLinks waardeert andere vormen van werk dan alleen een betaalde baan. Als je geen baan hebt, heb je recht op bijstand op basis van vertrouwen, zonder tegenprestatie, zonder kleinerende regeltjes. (We staan ook open voor experimenten met een basisinkomen).

Je wordt niet vernederd, maar gestimuleerd om mee te doen naar jouw vermogen. Daar heb je zelf zeggenschap in.
Voor iedereen geldt dat grip op het eigen leven belangrijk is.

We gaan weer zorgen voor mensen die het nodig hebben. De wensen van mensen staan centraal, niet de structuren of organisaties. Ouderen moeten zelf kunnen kiezen of zij thuis blijven wonen met professionele hulp of in kleinschalige woonvormen waar zorg aanwezig is. Eigen keuze is voor GroenLinks een belangrijk fundament. Het persoonsgebonden budget is daarvoor belangrijk.

GroenLinks wil niet dat mensen aan de kant staan, zich buitengesloten voelen in de samenleving. Iedereen hoort erbij. De gemeentelijke overheid moet actief mensen met een kleine beurs, mensen in een sociaal isolement ondersteunen en waar nodig financieel bijspringen.

GroenLinks pleit voor een sociale dienst die ondersteunend is aan de cliënten. Een uitkering moet geen 'laatste' redmiddel zijn, maar de start van een veelbelovende carrière. Geef nieuwe initiatieven en experimenten met uitkeringen kansen in Uden en geef mensen weer een zonnige kijk op de toekomst. Ondersteun eigen initiatieven van mensen met een uitkering. Bevorder vrijwilligerswerk door die mensen die er baat bij hebben.

Zorg als gemeente dat het sociaal beleid gericht is op mensen en niet op regeltjes. Mensen die het extra problematisch hebben door schulden en of door gebreken, moeten door de gemeente veel sneller geholpen worden. Kinderen en jongeren mogen nooit de dupe zijn van de penibele situatie van het gezin. Ieder kind heeft het recht om aan alles deel te kunnen nemen en zijn/haar talenten te ontwikkelen. Om te voorkomen dat kinderen geïsoleerd worden, zullen drempelverlagende maatregelen genomen worden om deze kinderen te helpen om deel te nemen aan sport en spel.

GroenLinks wil het sociaal isolement, waarin mensen kunnen verkeren tegengegaan door het stimuleren van straat, wijk en buurtwerk. Ook het invoeren van een 'activiteitenpas' voor deze mensen kan bijdragen tot het doorbreken van het isolement.

Geen gemeente zou binnen zijn grenzen een voedselbank moeten hebben, maar zolang er groepen mensen zijn die nauwelijks in staat zijn om wekelijks de noodzakelijke boodschappen te verkrijgen, pleit GroenLinks voor het opnieuw instellen van een voedselbank. Hierbij moet het aanbod gevarieerd en gezond zijn. Mensen die genooddaakt zijn om gebruik te maken van de voedselbank, moeten ook in staat worden gesteld om keuzes te kunnen maken.

Door de vergrijzing en meer vrije tijd pleit GroenLinks voor een nieuwe opzet

van een vrijwilligerscentrale.

Gastvrij en ondersteunend voor iedereen die vlucht voor oorlog, geweld en uitsluiting

In de publiekruimte, achter de receptie, hangt een doorzichtig bordje met als tekst: "Art. 1 (van de Grondwet): Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan." Naar de mening van GROENLINKS moet de gemeente zich actief inzetten om discriminatie tegen te gaan en emancipatie te bevorderen. De gemeente dient een breed diversiteitsbeleid te ontwikkelen dat rekening houdt met overeenkomsten en verschillen tussen mensen, bijvoorbeeld in sekse, cultuur en leeftijd.

Uden is een gastvrije gemeente. Mensen die gevlucht zijn voor oorlog en geweld moeten in Uden een veilige plek krijgen. Uden moet hierin proactief beleid op maken. Tevens zal Uden beleid ontwikkelen om toekomstige vluchtelingenstromen ook plek in Uden aan te bieden.

Mensen die zich in Uden vestigen dienen zo snel mogelijk en verplicht de Nederlandse taal te beheersen. En inzetbaar te zijn in het arbeidsproces, het vrijwilligerswerk en/of vrijetijdsbesteding (sport en spel, kunst en cultuur). Door snel contacten aan te gaan in de samenleving worden de scheidslijnen snel beslecht en kunnen nieuwelingen zich vlug een Udenaar voelen.

Er moet een Nieuwkomersloket komen, waar iedereen die nieuw is in Uden advies en hulp kan krijgen bij het 'inburgeren' in Uden. Het 'inburgeren' van statushouders en asielzoekers moet weer een taak worden van de gemeente. Meer begeleiding naar taal en (onbetaald) werk. GroenLinks vindt het van groot belang dat Uden een actieve gemeente is, waar mensen zich kunnen uitleven in hun hobby's, actief sport kunnen bedrijven of met kunst en cultuur bezig zijn. De gemeente heeft als taak om deze samenlevingsinfrastructuur optimaal te houden. Dit kan zij doen door het verstrekken van subsidies, het faciliteren van materialen, ruimten en mensen en het informeren en begeleiden van initiatieven door bewoners.

GroenLinks ondersteunt projecten voor het onderwijs en algemene voorlichting en informatie om sociale veiligheid en leefbaarheid te versterken.

GroenLinks wil het belang van diversiteit sterker verankeren in het gemeentelijke beleid en in de eigen organisatie. Ook gaat de gemeente diversiteit meer stimuleren bij lokale organisaties door daar bij de subsidieverlening heldere afspraken over te maken en voorwaarden aan te stellen. Diversiteit wordt daarmee zoveel mogelijk onderdeel van álle beleid: divers waar het kan, specifiek waar nodig, bijvoorbeeld om problemen van één

bepaalde groep inwoners aan te pakken. Bij het vaststellen, uitvoeren en aanpassen van het beleid maken we gebruik van de kennis en ervaring in verschillende groepen (vrouwen, allochtonen, mensen met een beperking, homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders, ouderen en jongeren), en geven we hen in een zo vroeg mogelijk stadium een actieve rol.

Ontspannen Samenleving

GroenLinks wil zich in de gemeenteraad sterk maken voor:

- **Burgerinitiatieven leefbaarheid in straten, wijken en buurten faciliteren**
- **Sociale samenhang in straten, buurten en wijken bevorderen en zo nodig faciliteren**
- **Meer buitensportactiviteiten in de wijken**
- **Kunst en Cultuur**
- **Jeugd en Jongeren**
- **Gemeentelijke Participatie en Burgerschap**
- **Openbare Orde en Veiligheid**
- **Winkelcentrum Uden**

Uden is een dorp met ambities. Het heeft een centrale plek in de regio. Het ziekenhuis heeft een regionale functie. De gemeente trekt veel dagjesmensen, die genieten van het groen en tot voor kort van een ruim winkelaanbod. Bovendien beschikt Uden over verschillende grootschalige culturele activiteiten (kermis, carnaval, popfestival, een poppodium, een theater), een breed sportaanbod en een bloeiend verenigingsleven. Veel mensen voelen zich betrokken bij de gemeente en laten dit zien door een grote mate van creativiteit en het initiëren van eigen projecten.

Straat-, Buurt- en Wijkparticipatie

Participatie in de buurten en wijken moet gericht zijn op deelnemen, ontmoeten en zelfontplooiing. De buurt en/of wijk moet bruisen van activiteit. Mensen moeten in staat zijn met elkaar in gesprek te gaan, met elkaar de buurt 'eigen' maken, nieuwe en oude bewoners elkaar snel te leren kennen. Bewoners kunnen zelf initiatieven hiertoe aangaan, de overheid moet deze vormen van participatie zo nodig faciliteren.

GroenLinks staat voor een samenleving, waar mensen in straten, buurten en wijken veel meer met elkaar de eigen leefomgeving kunnen bepalen. Ideeën in

een straat, buurt of wijk op het gebied van samenhang, verfraaiing, veiligheid, kind- en oudervriendelijkheid moeten door de gemeentelijke overheid waar nodig gefaciliteerd worden. Ondersteuning door kennis, materialen en in een enkel geval financiën, gaat onder de gemeente vallen.

Waar mogelijk kan het bedrijfsleven, welzijns- en onderwijsinstellingen, de woningcorporatie en anderen samenwerkingsverbanden aangaan met straten, buurten en wijken.

GroenLinks ondersteunt het versterken van buurtgroen in gezamenlijke buurttuinen, ontmoetingsplekken op verrassende plekken, kunst- en cultuuruitingen, maar ook sport- en spelprogramma's in de in de openbare ruimte verlevendigen de buurt en zorgt voor verbinding tussen de bewoners.

Sportbonden, welzijns- en cultuurorganisaties moeten faciliterend werken in de wijken en buurten.

Sport en Spel

Sport is belangrijk voor de gezondheid, maar is als middel ook belangrijk voor verbinding en ontmoeting. Uden heeft een breed scala aan sportorganisaties en clubs binnen de gemeente. GroenLinks waardeert het sportbeleid als goed. Tegelijkertijd wil GroenLinks dat de georganiseerde sport open staat voor alle Udenaren, jong en oud. Waar mensen op enigerlei wijze beperkt worden om deel te nemen in georganiseerd verband, moet deze verholpen worden. Groepen die door allerlei omstandigheden in een isolement zitten of dreigen te geraken worden door middel van ondersteuning geholpen bij het uitoefenen van bijvoorbeeld sportuitingen.

GroenLinks pleit voor het weer invoeren van schoolzwemmen voor de basisschool.

GroenLinks breekt een lans voor de ongeorganiseerde sport in de openbare ruimte. Steeds meer ziet men dat (jonge) mensen op een ongeorganiseerde manier hun eigen sportbeleving hebben. GroenLinks wil meer sportfaciliteiten creëren in buurten en wijken. Bovendien wil GroenLinks het Bevrijdingspark verder ontwikkelen als Groen, Sport, kunst en Ontmoetingsvoorziening. De faciliteiten in het Bevrijdingspark zouden up-to-date moeten worden gemaakt en een dynamisch karakter dragen. Een soortgelijk sportaanbod zou gecreëerd kunnen worden in het sportpark. Tevens zou de huidige speelweide in het sportpark goed onder handen genomen moeten worden voor de kleinste jeugd.

Kunst en Cultuur

De liefde voor kunst en cultuur begint al vroeg in het leven. GroenLinks pleit voor cultuureducatie binnen de basisvorming.

Muziekonderwijs moet weer verplicht worden op de basisschool.

Landelijke initiatieven moeten door het basisonderwijs worden omarmt.

Voor de jeugd moet de openbare bibliotheek vrij toegankelijk blijven.

Om de talenten en creatieve ideeën van jeugdigen en jongeren te bevorderen komt er een jeugdcultuurfonds.

Het initiëren van een FabLab met oude ambachten en nieuwe technieken gedragen door kunstenaars en ambachtsmensen waar elke Udenaar met creatieve ideeën gebruik van kan maken.

Buurt- en wijkinitiatieven op het gebied van kunst en cultuur moeten worden gefaciliteerd door de overheid en betreffende instellingen. Kunst- en cultuuruitingen bevorderen de sociale verbondenheid en maakt mensen nieuwsgierig naar elkaar. Deze wijk- en buurtgerichte kunst- en cultuur-

Foto: Theaterspoor 'jubileumvoorstelling'.

activiteiten moeten laagdrempelig zijn en dienen vooral de buurt- en/of wijkbewoners te betrekken bij de activiteiten.

Theater Markant heeft nog niet de culturele plek gevonden dat men ervan verwacht. Het is op dit moment een te duur prestigeproject zonder een duidelijk toekomstig profiel. GroenLinks wil dat de gemeente met het theater een plan ontwikkeld waarin dit profiel en de financiële haalbaarheid ervan voor de komende tien jaar beschreven wordt.

Stichting Compass is een van de aanbieders van kunst en cultuur in Uden. GroenLinks vindt de historische en huidige plek van een poppodium in Uden van groot belang en erkent dat popmuziek niet alleen bestemd is voor de jeugd, maar ook voor mensen van gevorderde leeftijd. GroenLinks heeft waardering voor de kennis die de stichting heeft op het gebied van popmuziek en jeugd- en jongerenwerk

Instellingen die zich bezig houden met de relatie burger en kunst en cultuur moeten laagdrempelig zijn om de bewonersinitiatieven te kunnen honoreren.

GroenLinks waardeert de opzet van evenementen in de gemeente Uden, maar stelt tegelijkertijd dat de opzet niet ten koste mag gaan van het woongenot van mensen en van de natuur. GroenLinks pleit voor een evenementenagenda dat rekening houdt met de diversiteit van de samenleving en de veelkleurigheid van zowel het kunst en cultuuraanbod als ook de Udense inwoners.

Kunst- en cultuur in Uden is de afgelopen collegeperiode steeds meer overgelaten aan een aantal instellingen op deze gebieden. Er is daarom te weinig oog voor alle vormen van kunst en cultuur die niet door de instellingen worden gefaciliteerd. GroenLinks pleit ervoor dat er weer een onafhankelijke ambtenaar cultuurbeleid wordt aangesteld, die naast een cultuurinstellingen beleid ook een beleid ontwikkeld waarbij professionele kunstenaars, maar ook bewonersinitiatieven apart worden gehonoreerd. Waar mogelijkheden aanwezig zijn, worden allerlei samenwerkingsverbanden toegejuicht.

De gemeente moet bij het ontwikkelen van de openbare ruimte veel meer oog moeten hebben voor diverse vormen van kunst en cultuuruitingen. Er moet een brede gemeentelijke visie komen op welke wijze kunst en cultuur een bindende rol kunnen spelen in de openbare ruimte.

Cultuur biedt mogelijkheden voor de economie. De gemeente zou beleid moeten ontwikkelen hoe men cultuur en economie met elkaar kan verbinden.

Jeugd en Jongeren

Jongeren hebben de toekomst en GroenLinks wil investeren in onze jongeren. Jongeren moeten vaak hun plek in de samenleving bevechten. Ze kunnen soms als een plaag voor de rust en veiligheid in buurten en wijken worden gezien. Maar jongeren zijn vaak de verbindende factoren, die weten hoe ze met elkaar moeten samenwerken. Ze krijgen al vroeg in hun leven te maken met 'andere' jongeren en leren van elkaar. Ook worden zij vaak als eersten in contact gebracht met de nieuwe waarden in een samenleving. Onder de jongeren heerst de samenleving in al hun vezels.

Het onderwijs in Uden is gericht op basisonderwijs en voorgezet onderwijs. Ook het MBO heeft in Uden een grote dependance. Waar we blij mee zijn en die we moeten koesteren. Hoewel GroenLinks graag had gezien dat in Uden een vorm van Hoger Onderwijs voorhanden was, is het niet reëel om dit pleiten in een regio (Eindhoven-Den Bosch-Nijmegen) waar twee Universiteiten en drie Hogescholen gevestigd is. De mobiliteit naar deze plaatsen is nog wel een punt van aandacht wat betreft snelheid, aansluiting en de kosten van het openbaar vervoer.

GroenLinks wil dat alle scholieren het voorgezet onderwijs afsluiten met een kwalificatie. Jongeren, die deze schooldruk op enigerlei wijze dreigen te verliezen, dienen tijdig te worden opgepikt en begeleid.

Het schoolplein is de eerste ruimte waar al die jongeren elkaar ontmoeten, waar ze vaak een eigen samenleving vormen. Waar ze in contact komen met andersdenkenden, andere culturele en religieuze uitingen, diversiteit. Dit gaat meestal heel ongedwongen, soms met horten en stoten.

Pesten, discriminatie, uitsluiting binnen het onderwijs moet worden aangepakt. Een positieve rol hierin heeft het onderwijzend personeel, maar waar nodig moeten externe deskundigen hierbij de school van dienst zijn. Ook in de openbare ruimte hebben jeugd en jongeren hun plaats. Biedt deze groep Udenaren voldoende mogelijkheden om zich te kunnen uiten, of dit nu sport, spel, kunstuitingen of anderszins is.

In samenwerking met Stichting Compass Uden moet worden gekeken of er alternatieve mogelijkheden zijn voor jongeren die voor overlast zorgen in de openbare ruimte. Deze groepen niet opjagen maar in gesprek gaan.

Initiatieven van jongeren dienen door de gemeente zelfstandig te worden gefaciliteerd. In niet alle omstandigheden is doorverwijzing naar bestaande instellingen bevorderlijk voor de motivatie van jongeren om door te gaan met hun ideeën.

Harddrugs- en drankmisbruik in de openbare ruimte wordt niet getolereerd. Het dealen van harddrugs dient streng te worden aangepakt. Zowel het

jongerenwerk als ook de politie heeft hier een toezichthoudende taak in. We zijn voor het legaliseren van softdrugs om criminaliteit tegen te gaan en gezondere wiet of hasj aan te kunnen bieden.

Gemeentelijke Participatie en burgerschap

GroenLinks staat voor een participerende samenleving, waarbij de burgers invloed hebben op hun leefomgeving en op de beleidsvraagstukken van de gemeente. Transparantie van het gemeentelijk beleid moet gewaarborgd zijn. Het door de gemeente openstellen van raadsstukken, beleidsvoornemens en andere belangwekkende dossiers, juicht GroenLinks toe. Gekeken moet worden of de gemeente nog meer een open centrum voor de bewoners kan worden.

Democratisering gemeente

Initiatieven om meer inspraak van de bewoners te krijgen in het gemeentelijke beleid, wordt door GroenLinks ondersteund. Initiatieven als de G-1000 en Udenaar de Toekomst zijn welkom, maar het is onduidelijk in hoeverre deze initiatieven daadwerkelijk bijdragen aan de participatie van bewoners. GroenLinks pleit ervoor om initiatieven van bewoners niet via een extern loket te laten verlopen, maar direct tussen gemeente en bewoners.

De gemeente moet niet te voorzichtig zijn met het openstellen van zijn beleid en uitvoeringen. Zoveel mogelijk moet de gemeente gebruik maken van het digitale netwerk om bewoners te informeren en om de mening te vragen. Aanvragen van vergunningen, uitkering, subsidie, etc. kan zoveel mogelijk digitaal aangeboden worden.

Digitaal postverkeer tussen gemeente en bewoner kan worden uitgebreid. Dit zou kunnen via de beveiligde weg van MijnOverheid.nl . Wel moet de bewoner hierin toestemmen.

Naast een digitaal aanbod door de gemeente, moet de gemeente open blijven staan voor het één-op-één gesprek met de bewoner.

De gemeente praat met bewonersorganisaties, specifieke belangenorganisaties, gebiedsplatforms en anderen eens per jaar over de in te dienen begroting en luistert naar op- en aanmerkingen. De gemeente stelt heel tijdig zijn kanalen open voor de bewoners wanneer hij de nieuwe begroting presenteert. Inspraak van bewoners kan zowel digitaal, als ook schriftelijk en mondeling.

Discussie en Debat

GroenLinks pleit voor zoveel mogelijke ontmoetingsmogelijkheden tussen burger en bestuur en verwelkomt elke vorm waarin de burger inspraak en gesprek heeft om over gemeentelijk beleid zijn of haar mening te geven. GroenLinks wil ook gelegenheid scheppen om regelmatig met elkaar het gesprek aan te gaan.

Openbare Veiligheid

De veiligheid van de bewoners is gebaat bij een goede balans tussen preventie en stevig aanpakken. Wijkagenten en boa's hebben een belangrijke rol hierin. Daarnaast kunnen maatschappelijke organisaties en gemeenteambtenaren behulpzaam zijn om de veiligheid te versterken: ondersteuning van buurtorganisatie en verbeterde communicatie versterken de samenhang en veiligheid in de wijk. Ook kunnen jongeren meedenken en zich inzetten hoe zij hun buurt veilig(er) kunnen maken.

Winkelcentrum

Het winkelcentrum dreigt in neerwaartse spiraal te belanden. Steeds meer winkels sluiten, steeds meer panden blijven voor langere tijd leeg. Dit heeft enerzijds te maken met veranderende inkoopinteresses van de consumenten (meer aankopen via internet) en het failliet gaan van grote winkelketens, die ook in Uden meerdere filialen hebben. Wat ooit een zeer florerend winkelcentrum was in de regio, is nu een op veel centra in Nederland gelijkend winkelcentrum.

Het is daarom een prima moment om een nieuwe visie op het winkelcentrum te formuleren. Wat is de status van een winkelcentrum in de huidige tijd, maar vooral ook naar de toekomst toe. Hoe kun Uden op een nieuwe en vooral ook innoverende manier het centrum versterken? Hoe betrek je de bewoners bij de discussie rondom het centrum? GroenLinks pleit voor een open discussie waarin ieder zijn/haar mening kan ventileren.

In Uden wonen Udenaren, een dorp met kleurrijke bewoners. Ongeacht seksuele geaardheid, ras of cultuur, geloof of met een beperking, iedereen vormt een deel van de Udense gemeenschap. Een samenleving waarin je anders mag zijn, waar je mag opvallen.

GroenLinks gaat Uden veranderen...